USNESENÍ

Vrchní soud v Olomouci projednal ve veřejném zasedání konaném dne 12. ledna 2022 odvolání **obžalovaného Františka S.,** narozeného xxx, proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 8. října 2021, č. j. 29 T 11/2019-629, a rozhodl

takto:

Podle § 256 tr. ř. se odvolání obžalovaného Františka S. zamítá.

Odůvodnění:

I. Z výroku rozsudku soudu prvního stupně

1. Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 8.10.2021, č. j. 29 T 11/2019-629, byl obžalovaný František S. uznán vinným zvlášť závažným zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1 alinea 2, odst. 2, písm. a), odst. 3, písm. a), c) tr. zákoníku a byl za to odsouzen podle § 185 odst. 3 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 7 let a 4 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2, písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl obžalovaný zavázán povinností zaplatit poškozené I. P., na náhradě škody částku ve výši 2.016 Kč, na náhradě nemajetkové újmy spočívající ve ztížení společenského uplatnění částku ve výši 714.556 Kč a na náhradě další nemajetkové újmy částku ve výši 250.000 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená I. P. odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

2. Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obžalovaný František S. dopustil shora uvedeného trestného činu tím, že

   nejméně od roku 2008 do srpna 2009 v obci xxx, v ložnici ve výměnku rodinného domu č. xxx na ulici xxx, když byl v domě sám s nezletilou poškozenou I. P., narozenou xxx, která byla vnučkou jeho družky Mileny S., se svlékli do naha, lehli si do postele, kde se mazlili, líbali se, vzájemně se dotýkali na intimních partiích, kdy obžalovaný hladil nezletilou poškozenou na prsou a v rozkroku, sál její prsa, svým penisem jí přejížděl po těle a přes vagínu, lízal a líbal ji na intimních partiích a v jednom případě sála nezletilá obžalovanému pohlavní úd, přičemž využíval stavu bezbrannosti nezletilé, která vyplývala z jejího věku i mentální nevyzrálosti, ačkoliv s ohledem na své osobní a rodinné poměry si byl vědom toho, že I. P. je osoba nezletilá, a v důsledku jednání obžalovaného se u poškozené rozvinula posttraumatická stresová porucha a změna osobnosti po katastrofické zkušenosti, které představují neměnné a doživotní postižení osobnosti poškozené.

II. Odvolání obžalovaného

3. Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný František S. ihned po jeho vyhlášení v hlavním líčení odvolání přímo do protokolu (č. l. 626), které odůvodnil jednak prostřednictvím svého obhájce a jednak sám svým písemným podáním, doručeným Vrchnímu soudu v Olomouci dne 7.1.2022.

4. Opravný prostředek obžalovaného je zaměřen do výroků o vině a trestu.

5. Odvolatel namítl, že:

- již v přípravném řízení a u hlavního líčení poukazoval na to, že se jedná o akt msty ze strany příbuzných poškozené, zejm. její babičky Mileny S., se kterou žil v druhovském poměru a po jejich rozchodu, bylo na jeho osobu podáno trestní oznámení ze spáchání trestného činu, kterého se měl dopustit před více jak šesti lety před ukončením svého vztahu s Milenou S.,

- z jeho strany k žádnému protiprávnímu jednání vůči poškozené I. P. nedošlo, tato v době, kdy k tomuto mělo dojít, navštěvovala internetové stránky se sexuální tématikou a navazovala známosti s jinými muži,

- ze strany poškozené, její matky a babičky se jedná o účelové jednání ve snaze poškození jeho osoby,

- znalecké posudky vypracované v rámci přípravného řízení a hlavního líčení, nejsou objektivní a jednoznačně neodpověděly na zadané otázky,

- prvoinstanční soud při svém rozhodování vycházel z nedostatečného zjištění skutkového stavu věci. Dveře, o kterých poškozená vypovídala, že je měl zamykat, ve skutečnosti uzamknout nešly, matka poškozené k nim chodila z práce na jídlo, měla klíče, takže si mohla kdykoli odemknout dveře a vejít, poškozená ho mohla vidět nahého v koupelně, když se sprchoval, a kde bylo i WC, na které poškozená chodila,

- výpověď poškozené je nepravdivá, vymyšlená, kdyby se něco takového stalo, jistě by se svěřila svým sestřenicím, se kterými byla denně ve styku, není zaměřený na holčičky, má rád vyspělé ženy, je otcem tří dcer a třech vnuček, nikdy si na něho žádné z dětí nestěžovalo,

- poškozená je promiskuitní, často se u ní střídali partneři, které si namluvila na zábavách, z poškozené se stala velká dáma, na kterou doplatila při zkouškách, její duševní stav od mala nebyl dobrý, psychicky to nezvládala, partner ji opustil, proto musela být hospitalizována na psychiatrii ve xxx,

- neměl možnost se vyjádřit ke všemu, co o něm poškozená vypovídala, při jejím výslechu ho soudce poslal za dveře, neví proč, když to byl hlavní důvod soudu, kde jako znásilněná vypovídala, že se na ty hrátky těšila,

- v inkriminovanou dobu byl denně zaměstnán u autodopravy xxx, který to může dosvědčit.

6. Z výše uvedených důvodů proto navrhl, aby vrchní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k novému rozhodnutí, nebo ve věci sám rozhodl.

III. Vyjádření poškozené k odvolání

7. Poškozená I. P. prostřednictvím svého zmocněnce poukázala na to, že kromě obecných náležitostí podání podle § 59 odst. 3 tr. ř. musí mít odvolání obžalovaného speciální náležitosti podle § 249 odst. 1 tr. ř., musí být učiněno ve lhůtě uvedené v § 248 tr. ř. nebo v další lhůtě k tomu stanovené předsedou senátu soudu prvního stupně podle § 251 tr. ř. také odůvodněno tak, aby bylo patrno, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. O tom musí být oprávněné osoby poučeny.

8. Poškozená se domnívá, že doplněné odvolání obžalovaného ze dne 20. listopadu 2021 trpí

takovými vadami, které zakládají důvod pro jeho odmítnutí podle 253 odst. 3 tr. ř. Své tvrzení opírá o judikaturu Nejvyššího soudu (rozhodnutí sp. zn. 3 Tdo 203/2017, ze kterého vyplývá, že je třeba za podání odpovídající podmínkám uvedeným v § 249 odst. 1 tr. ř. považovat i poněkud obecnější formulované odvolání, pokud je z něj zřejmé, který rozsudek a v jakém rozsahu je napadán a jaké vady jsou rozsudku nebo řízení, jež mu předcházelo, vytýkány, ovšem podstatné je, aby byl z příslušného podání určitým způsobem stanoven rozsah přezkumné činnosti odvolacího soudu). S obdobným závěrem se ztotožnil Nejvyšší soud v usneseních sp. zn. 5 Tdo 835/2002 a sp. zn. 7 Tdo 362/2016. Poškozená se domnívá, že právě rozsah přezkumné činnosti odvolacího soudu nebyl v rámci odvolání obžalovaného ze dne 20. listopadu 2021 stanoven, a to ani v hrubých rysech.

9. Odvolání obžalovaného by proto mělo být bez dalšího odmítnuto a odvolací řízení skončeno.

IV. Přezkumná činnost odvolacího soudu

10. Z podnětu podaného odvolání Vrchní soud v Olomouci, jako soud odvolací, přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost napadených výroků rozsudku, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad, přičemž k vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlíží, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání (takové vady však shledány nebyly). Vzhledem k tomu, že obžalovaný podal odvolání do výroku o vině, bylo povinností odvolacího soudu přezkoumat nejen výrok o trestu, ale i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad (v daném případě výroky o náhradě majetkové škody a nemajetkové újmy), bez ohledu na to, zda bylo i proti těmto výrokům podáno odvolání, a dospěl k následujícím závěrům.

11. Rozsudek byl napaden odvoláním splňujícím obsahové náležitosti (§ 249 odst. 1 tr. ř.), které v zákonné lhůtě (§ 248 odst. 1 tr. ř.) podala k tomu oprávněná osoba (§ 246 odst. 1 písm. b/ tr. ř.). Protože nenastal důvod k zamítnutí či odmítnutí odvolání podle § 253 odst. 1 tr. ř., resp. odst. 3 tr. ř., nařídil k jeho projednání vrchní soud veřejné zasedání, v němž odvolatel na podaném odvolání setrval. Vyjádření poškozené I. P. k odvolání obžalovaného nemohl odvolací soud tudíž přisvědčit.

12. Vrchní soud konstatuje, že rozhodnutí samotné, které bylo vyhotoveno v písemné podobě a doručeno procesním stranám, splňuje kritéria obsažená v ustanovení § 120 tr. ř. z hlediska struktury rozsudku, a pokud se týká jeho odůvodnění, pak i ustanovení § 125 tr. ř. (soud ***stručně*** vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané - str. 1-2, o které důkazy svá skutková zjištění opřel - str. 2-16, jak se vypořádal s obhajobou obžalovaného a jakými úvahami se řídil - str. 16-26).

13. Řízení předcházející napadenému rozsudku není zatíženo žádnými závažnými procesními vadami, které by měly dopad v nesprávnosti skutkových zjištění krajského soudu nebo v porušení práva obžalovaného na obhajobu. Jeho trestní stíhání bylo zahájeno zákonem předpokládaným způsobem postupem podle § 160 odst. 1 tr. ř. (č. l. 88), přičemž obžalovaný byl v souladu s trestním řádem soudem prvního stupně rovněž upozorněn na změnu právní kvalifikace skutku (č. l. 409). Odvolatel měl možnost se k zahájenému trestnímu stíhání vyjádřit jak ve stadiu přípravného řízení, tak v hlavním líčení před soudem, přičemž tohoto oprávnění využil v souladu s ustanovením § 33 odst. 1 tr. ř. Od počátku jeho trestního stíhání byla policejními orgány respektována ustanovení o provádění důkazů v trestním řízení, včetně požadavků plynoucích z důvodů nutné obhajoby. Policejní orgány přistoupily k obstarávání důkazů ve věci po zahájení úkonů trestního řízení postupem podle § 158 odst. 3 tr. ř. a po zahájení trestního stíhaní obžalovaného. Při podání obžaloby byl respektován požadavek § 176 odst. 2 tr. ř., neboť tato byla podána pro skutek, pro který bylo

zahájeno trestní stíhání obžalovaného a napadeným rozsudkem pak bylo rozhodnuto o skutku uvedeném v žalobním návrhu (§ 220 odst. 1 tr. ř.). V řízení před soudem prvního stupně byla respektována zásada ústnosti a bezprostřednosti provádění důkazů. Námitka obžalovaného, že poškozená I. P. byla v hlavním líčení vyslechnuta bez jeho přítomnosti, nemá žádnou relevanci, neboť krajský soud postupoval v souladu s trestním řádem (§ 209 odst. 1 tr. ř.) a po výslechu jmenované svědkyně-poškozené, byl obžalovaný s obsahem její výpovědi seznámen a měl možnost se k ní vyjádřit (viz č. l. 332). Lze tak konstatovat, že odvolací soud nezjistil žádné podstatné vady řízení, pro které by bylo nezbytné zrušit napadený rozsudek z důvodů uvedených v § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř.

14. Odvolací soud konstatuje, že procesními vadami nezatížené dokazování bylo nyní již provedeno v takovém rozsahu, že mu umožňuje učinit závěr o tom, že krajský soud provedl dokazování v rozsahu nezbytném pro náležité zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 2 odst. 5 tr. ř.), a které potřeboval pro své rozhodnutí. Postup krajského soudu byl v souladu se zákonem, i pokud jde o hodnocení provedených důkazů. Jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku, hodnotil soud prvního stupně důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na uvážení všech podstatných okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu podle § 2 odst. 6 tr. ř. Z provedených důkazů vyvodil krajský soud pak i logické a přesvědčivé závěry, které v příléhavém rozsahu rozvedl v odůvodnění rozsudku. Vrchní soud akcentuje, že *hodnocení důkazů je stěžejním oprávněním soudu I. stupně*, přičemž *odvolací soud je vázán hodnocením takto provedených důkazů s výjimkou těch důkazů, které by sám ve veřejném zasedání znovu provedl (§ 263 odst. 7 věta druhá tr. ř.*). Vzhledem k tomu, že již nebylo dále potřeba verifikovat závěry soudu I. stupně, mohl odvolací soud ve věci meritorně o podaném odvolání obžalovaného rozhodnout, aniž by bylo potřeba napadený rozsudek rušit a vracet jej soudu prvního stupně, aby učinil rozhodnutí nové, jak se domáhal opravný prostředek odvolatele.

15. Obžalovaný navrhl v odvolacím řízení doplnit dokazování výslechem svědka Bohumila B., který by se měl vyjádřit k tomu, že odvolatel u tohoto svědka v inkriminované době, kdy mělo k trestné činnosti docházet, pracoval a jak se projevoval. Vrchní soud návrh obžalovaného na doplnění dokazování zamítl jako nadbytečný pro rozhodnutí odvolacího soudu o podaném opravném prostředku obžalovaného. Je tomu tak proto, že trestná činnost obžalovaného je dostačujícím způsobem prokazována okruhem jiných důkazů ve věci již provedených, které krajský soud po obsahové stránce rozebral v odůvodnění napadeného rozsudku. Skutečnost, že obžalovaný byl u Bohumila B. zaměstnán v kritickém období, v žádném případě nevylučuje závěr, že by obžalovaný trestný čin, kladený mu za vinu, nemohl spáchat. Obhajobou obžalovaného v tomto směru se ostatně zabýval ve svém rozhodnutí už i krajský soud (bod 68) a nepřiznal jí relevanci v tom směru, že by mohla zvrátit skutkové závěry, které soud prvního stupně učinil. Se závěry, které krajský soud v tomto směru učinil, se odvolací soud ztotožnil.

16. Vrchní soud konstatuje, že výhrady obžalovaného ke skutkovým zjištěním soudu I. stupně v napadeném rozsudku jsou v podstatě opakováním jeho obhajoby, kterou uplatnil v průběhu dosavadního řízení, a směřují do hodnotící činnosti krajským soudem provedených důkazů. Odvolatel namítá, že se trestné činnosti nedopustil, že jde o akt msty rodiny poškozené proti jeho osobě, přičemž jeho výhrady směřují do jiného hodnocení provedených důkazů, než jak učinil soud prvního stupně, což je ovšem neodpovídající kontextu celé věci. V tomto směru nelze, než odkázat na příléhavý rozbor důkazní situace obsažený v odůvodnění napadeného rozsudku. Krajský soud vyložil, na podkladě kterých důkazů vyvozuje pachatelství obžalovaného na činu a ustálení skutkového děje a rovněž odůvodnil, z jakých příčin neuvěřil obhajobě obžalovaného a jakým způsobem přistoupil k hodnocení výpovědí jednotlivých svědků, listinných důkazů a znaleckých posudků ve věci provedených. Lze konstatovat, že skutečnosti, s nimiž při konstrukci skutkových zjištění

krajský soud operuje, mají svůj podklad v důkazech, které provedl, a hodnocení důkazů soudem prvního stupně nelze vytýkat, že by nějakou pro rozhodnutí významnou skutečnost opomenul vyhodnotit, ani to, že by jeho hodnocení důkazů odporovalo zásadám formální logiky. Dle závěru soudu odvolacího je toto hodnocení naopak přesvědčivé a v zásadních směrech správné, vyjadřující vnitřní přesvědčení soudu založeného na uvážení důkazů v jejich souhrnu i jednotlivostech. Otázky příčetnosti obžalovaného v době spáchání trestného činu, duševního stavu a věrohodnosti poškozené, jakož i vzniklého poruchového následku v podobě posttraumatické stresové poruchy s trvalou změnou osobnosti poškozené, představující její doživotní postižení v této oblasti, byly dostatečně vyřešeny a objektivizovány znaleckými posudky z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie, na jejichž závěry lze v podrobnostech rovněž plně odkázat. Vrchní soud nepřisvědčil námitce odvolatele, že znalecké posudky nejsou objektivní a že nebyly zodpovězeny všechny otázky, neboť obsahy a závěry zpracovaných znaleckých posudků pro takovouto výhradu obžalovaného nesvědčí. Námitka obžalovaného je navíc nekonkrétní a obecná, a bez dalšího k ní nelze vyvozovat žádné bližší konkrétní závěry.

17. Po přezkoumání věci dospěl odvolací soud k závěru, že pochybnosti o správnosti skutkových zjištění soudem prvního stupně nevznikají.

18. Správně zjištěnému skutkovému stavu věci soud prvního stupně přiřadil i odpovídající právní kvalifikaci činu obžalovaného v podobě zvlášť závažného zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, alinea 2, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a), c) tr. zákoníku, neboť obžalovaný s nezletilou poškozenou I. P. (s jejím věkem výrazně pod hranicí 15 let) uskutečnil pohlavní styk, a to způsobem srovnatelným se souloží (kdy zejm. orální sex a kontakt genitálu obžalovaného s genitáliemi poškozené je nutno tímto způsobem posuzovat), využil k svému jednání její bezbrannosti, založené především její duševní i fyzickou nevyspělostí, kdy sama *poškozená nebyla schopna pochopit jeho jednání* a svůj případný nesouhlas s tímto dát dostatečně najevo, přičemž uvedeným činem rovněž způsobil poškozené těžkou újmu na zdraví v podobě posttraumatické stresové poruchy se změnou její osobnosti, kdy toto postižení je trvalé a doživotní, projevující se negativně v partnerském soužití, vyhýbavostí v sociálních vztazích, zvýšenou úzkostí, panickými ataky, senzitivní emotivitou, nepříjemnými vzpomínkami na vyšetřovanou událost, poruchami spánku, častými děsivými sny, suicidálními myšlenkami bez tendence k realizaci, somatickými obtížemi a sníženým sebehodnocením. V podrobnostech odvolací soud opět odkazuje na přiléhavé odůvodnění rozsudku (body 77-86).

19. Námitky obžalovaného nebyly způsobilé vést ani ke zvrácení závěrů soudu prvního stupně o právním následku jeho trestní odpovědnosti. Obžalovaný byl ohrožen trestem odnětí svobody, který mu byl ukládán v rámci trestní sazby od 5 do 12 let. Při ukládání trestu krajský soud obžalovanému správně přiznal polehčující okolnost ve smyslu § 41 písm. p) tr. zákoníku (vedení řádného života před spácháním trestného činu), důvodně zohlednil vyšší věk obžalovaného a dobu, která od spáchání činu uběhla. Na straně druhé nebylo možno odhlédnout od skutečnosti, že obžalovaný páchal trestnou činnost po delší dobu a poškozené přivodil závažnou újmu na zdraví v psychické oblasti. Uložený trest odnětí svobody soudem prvního stupně ve výměře 7 let a 4 měsíce (tj. v jedné třetině zákonné trestní sazby), při uvážení hledisek uvedených v § 39 tr. zákoníku s jeho zařazením do příslušného typu věznice (s ostrahou) a možností jeho resocializace, nelze označit za nepřiměřený, který by neodpovídal všem okolnostem rozhodným pro ustálení společenské škodlivosti jeho činu a požadavkům soudní individualizace trestání. Okolnosti případu (zejm. charakter trestné činnosti, poruchový následek a osobnostní profil odvolatele), absence většího počtu polehčujících okolností a mimořádných skutečností vztahujících se k osobě obžalovaného, jakož i to, že se k činu nedoznal a neprojevil žádnou sebereflexi, neumožňují ukládání trestu odnětí svobody na samé dolní či při spodní hranicí zákonné trestní sazby.

20. Jako správné a zákonné byly shledány výroky soudu prvního stupně, kterými bylo rozhodnuto o přiznání majetkové škody a nemajetkové újmy poškozené tak, jak jsou uvedeny ve výroku rozsudku na str. 4-5. Vrchní soud akcentuje, že poškozená se včas a řádně připojila k trestnímu řízení se svými nároky na náhradu majetkové škody a nemajetkové újmy. Krajský soud o nich rozhodl v souladu se stávající platnou právní úpravou, přičemž v odůvodnění rozsudku (body 91-103) podrobným a přiléhavým způsobem vyložil svoje myšlenkové úvahy, jak k jednotlivým částkám dospěl. Se závěry krajského soudu se odvolací soud plně ztotožnil a v podrobnostech lze opět na ně v plném rozsahu odkázat.

21. Protože odvolání obžalovaného nebylo shledáno z výše uvedených důvodů opodstatněným, bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto jako nedůvodné.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný. Do dvou měsíců od jeho doručení je možno proti němu podat dovolání. Dovolání mohou podat nejvyšší státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoliv výroku rozhodnutí a obviněný pro nesprávnost výroku, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se za dovolání nepovažuje. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni (v daném případě u Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci). O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud v Brně. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 4 tr. ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu, s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. nebo § 265b odst. 2 tr. ř., o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Olomouc 12. ledna 2022

JUDr. Vladislav Šlapák v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Zuzana Šimanská.